មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា

កម្មវិធីចុះស្រាវជ្រាវ និងធ្វើផែនទីរណ្តៅឧក្រិដ្ឋកម្មប្រល័យពូជសាសន៍ នៅកម្ពុជា ឆ្នាំ២០០០

ពត៌មានអំពីទីតាំងប្រល័យពូជសាសន៍

ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ 12. 6. 2000 លេខកូដភូមិសាស្ត្រនៃទីតាំង (ID No) 04.04.05

រយៈកំពស់ (N) 12233555 រយៈទទឹង (E) 104482354

លេខឯកសារក្នុងម៉ាស៊ីន GPS (File#) R061207A ពេលវេលា 2:25 ទីតាំង [illegible]

ឈ្មោះទីតាំង [illegible] ភូមិ [illegible] ~~([illegible])~~

ឃុំ ដា ស្រុក [illegible] ខេត្ត កំពង់ឆ្នាំង [illegible]

ភូមិភាគ ឬតំបន់ក្នុងរបបខ្មែរក្រហម [illegible] តំបន់ ស្រុក 16

១.គុក (ប្រើសញ្ញា ✓)
មន្ទីរសួរចម្លើយ ✓
ពីមុនជាគុក
គោលបំណងនៃការកសាង
សាលា
វត្ត
ផ្ទះ
ផ្សេងៗ

២. ទីតាំងសាកសព (ប្រើសញ្ញា ✓)
រណ្តៅ
អណ្តូង
វាលស្រែ
ទន្លេ ឬបឹង
អណ្តូង
កន្លែងសម្លាប់
ផ្សេងៗ

៣.ប៉ូជនីយដ្ឋាន(ប្រើសញ្ញា ✓)
វត្ត
ចេតិយ
ឥដ្ឋ ឬក្បឿង
ឈើ
ផ្សេងៗ
ឈ្មោះអ្នកចូលរួមសាងសង់

ការពិពណ៌នាអំពីផ្លូវចូលទៅកាន់ទីតាំងប្រល័យពូជសាសន៍ជាលំអិតៈ

[illegible] 1 Km [illegible] 8 Km [illegible]

សាក្សីៈ ឈ្មោះ [illegible] អាយុ 54 ភេទ ប្រុស អស័យដ្ឋាន

ភូមិ ដា ឃុំ ដា ស្រុក កំពង់ត្រឡាច

ខេត្ត កំពង់ឆ្នាំង មុខងារបច្ចុប្បន្ន មុខងារក្នុងរបបខ្មែរក្រហម

ការប៉ាន់ស្មានចំនួនជនរងគ្រោះ រណ្តៅ

ប្រភេទកន្លែងសម្លាប់ផ្សេងៗ យោងទៅតាមសាក្សី

របាយការណ៍ ប្រភេទកន្លែងសម្លាប់ផ្សេងៗ រូបថត

លេខដុំហ្វីល លេខហ្វីល ឯកសារខ្មែរក្រហម

ឬឯកសារផ្សេងៗទៀត

បទសំភាសន៍ជាសង្ខេបៈ

យោបល់របស់អ្នកស្រាវជ្រាវៈ

បំពេញដោយ

ថ្ងៃទី ខែ ឆ្នាំ , ពេលវេលា

DOCUMENTATION CENTER OF CAMBODIA [DC-CAM]
MAPPING THE KILLING FIELDS OF CAMBODIA, 2000

SITE FORM

Date: June 12, 2000 ID no: 040405 Team:
Latitude: N 12° 23' 3555" Longitude: E 104° 48' 2354"
File # R061207A Time 2:25PM Location:
Site Name: Mntyr Kunvibatt [Kh]: [illegible] Province: Kampong Chhnang
District: Kampong Leng Sub-district: [illegible] Da Village: Rvieng Chour / Kuy
DK. Geo Zone Northwest Region 31 District 16

(1) Prison
Interrogation Ctr. ✓
Previous Prison
Purpose Built
School
Wat
House
Other

2. Burial site
Pit
Kiln
Rice paddy
River/lake
Well
Execution
Other

3. Memorial
Wat
Stupa
Brick/tile
Wooden
Other

ACCESSIBILITY DESCRIPTION IN MOST DETAILS AS POSSIBLE :
The prison is located 9 Kilometer east of Svay Rumpear sub-district. (Please see our sketch map)

WITNESS: Name Chim Chon Age 54 Sex Male Address
Village Da Sub-district Da District Kampong Leng
Province Kampong Chhnang Identity

Estimated number of victim Pits Other
[according to the witness Report Other]
Photos: Roll Number: Shots number
Documents:

Interview: Tape Recorded

Comments:

Completed by Ouch Sam Oeun
Date June 12, 2000, time 2:25 PM

មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា

កម្មវិធីចុះស្រាវជ្រាវ និងធ្វើផែនទីរណ្ដៅឧក្រិដ្ឋកម្មប្រល័យពូជសាសន៍ នៅកម្ពុជា ឆ្នាំ២០០០

ព័ត៌មានអំពីទីតាំងប្រល័យពូជសាសន៍

ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ 14-6-2000 លេខកូដភូមិសាស្ត្រនៃទីតាំង (ID No) 040202

រយៈកំពស់ (N) 1210.5153 រយៈទទឹង (E) 104 52 3349

លេខឯកសារក្នុងម៉ាស៊ីន GPS (File#) 0614.03A ពេលវេលា 11:00 ទីតាំង

ឈ្មោះទីតាំង [illegible] ភូមិ [illegible]

ឃុំ [illegible] ស្រុក [illegible] ខេត្ត [illegible]

ភូមិភាគ ឬតំបន់ក្នុងរបបខ្មែរក្រហម .... តំបន់ .... ស្រុក ....

១.គុក (ប្រើសញ្ញា ✓)
មន្ទីរសួរចម្លើយ ....
ពីមុនជាគុក ....
គោលបំណងនៃការកសាង ....
សាលា ....
វត្ត ....
ផ្ទះ ....
ផ្សេងៗ ....

២. ទីតាំងសាកសព (ប្រើសញ្ញា ✓)
រណ្ដៅ ✓
ឡ ....
វាលស្រែ ....
ទន្លេ ឬបឹង ✓
អណ្ដូង ....
កន្លែងសម្លាប់ ....
ផ្សេងៗ ....

៣.បូជនីយដ្ឋាន(ប្រើសញ្ញា ✓)
វត្ត ....
ចេតិយ ....
ឥដ្ឋ ឬក្បឿង ....
ឈើ ....
ផ្សេងៗ ....
ឈ្មោះអ្នកចូលរួមសាងសង់ ....

ការពិពណ៌នាអំពីផ្លូវចូលទៅកាន់ទីតាំងប្រល័យពូជសាសន៍ជាលំអិត:
[illegible] 3Km [illegible] 600m [illegible] 600 ម៉ែត្រ [illegible]

សាក្សី: ឈ្មោះ [illegible] អាយុ 43 ភេទ ប្រុស អស័យដ្ឋាន
ភូមិ [illegible] ឃុំ [illegible] ស្រុក [illegible]
ខេត្ត [illegible] មុខងារបច្ចុប្បន្ន [illegible] មុខងារក្នុងរបបខ្មែរក្រហម ....

ការប៉ាន់ស្មានចំនួនជនរងគ្រោះ [illegible]30 [illegible] រណ្ដៅ 7
ប្រភេទកន្លែងសម្លាប់ផ្សេងៗ .... យោងទៅតាមសាក្សី ....
របាយការណ៍ .... ប្រភេទកន្លែងសម្លាប់ផ្សេងៗ .... រូបថត ....
លេខដុំហ្វីល .... លេខហ្វីល .... ឯកសារខ្មែរក្រហម
ឬឯកសារផ្សេងៗទៀត ....

បទសំភាសន៍ជាសង្ខេប: ....

យោបល់របស់អ្នកស្រាវជ្រាវ: ....

បំពេញដោយ ....
ថ្ងៃទី........ ខែ .... ឆ្នាំ........, ពេលវេលា ....

DOCUMENTATION CENTER OF CAMBODIA [DC-CAM]

MAPPING THE KILLING FIELDS OF CAMBODIA, 2000

SITE FORM

Date: June 14, 2000 ID no: 040202 Team: ______

Latitude: N 12° 10' 5153" Longitude: E 104° 52' 3349"

File # R061603A Time 11:00 AM Location: ______

Site Name: Po Poun Phnom [Kh]: [illegible] Province: Kampong Chhnang

District: Chul Kiri Sub-district: Prey Kri Village: Prey Kri Choeung

DK. Geo Zone Northwest Region 31 District

1. Prison		[✓ 2.] Burial site		3. Memorial	
Interrogation Ctr.		Pit	✓	Wat	
Previous Prison		Kiln		Stupa	
Purpose Built		Rice paddy		Brick/tile	
School		River/lake	✓	Wooden	
Wat		Well		Other	
House		Execution			
Other		Other			

ACCESSIBILITY DESCRIPTION IN MOST DETAILS AS POSSIBLE:

The Killing site is located at Po Poun Phnom (Po Poun Mountain) about 4 kilometers away from Chul Kiri district office

WITNESS: Name Khut - Sok Age 43 Sex Male Address

Village Prey Kri Choeung Sub-district Prey Kri District Chul Kiri

Province Kampong Chhnang Identity ______

Estimated number of victim more than 30 Pits 7 Other ______

[according to the witness ______ Report ______ Other ______]

Photos: ______ Roll Number: ______ Shots number ______

Documents: ______

Interview: Tap Recorded

Comments: ______

Completed by Ouch Sam Oeun

Date June 14, 2000, time 11:00 AM

មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា
កម្មវិធីចុះស្រាវជ្រាវ និងធ្វើផែនទីរណ្ដៅឧក្រិដ្ឋកម្មប្រល័យពូជសាសន៍ នៅកម្ពុជា ឆ្នាំ២០០០

ពត៌មានអំពីទីតាំងប្រល័យពូជសាសន៍

ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ 12-6-2000 លេខកូដភូមិសាស្ត្រនៃទីតាំង (ID No) 040406
រយៈកំពស់ (N) 12233438 រយៈទទឹង (E) 104482981
លេខឯកសារក្នុងម៉ាស៊ីន GPS (File#) R061207 B ពេលវេលា 2:40 ទីតាំង
ឈ្មោះទីតាំង ទួលតាសី ភូមិ ទទឹងវែង
ឃុំ ដារ ស្រុក កំពង់លែង ខេត្ត កំពង់ឆ្នាំង
ភូមិភាគ ឬតំបន់ក្នុងរបបខ្មែរក្រហម តំបន់ ស្រុក

១.គុក (ប្រើសញ្ញា ✓)
មន្ទីរសួរចម្លើយ
ពីមុនជាគុក
គោលបំណងនៃការកសាង
សាលា
វត្ត
ផ្ទះ
ផ្សេងៗ

២. ទីតាំងសាកសព (ប្រើសញ្ញា ✓)
រណ្ដៅ ✓
អណ្ដូង
វាលស្រែ ✓
ទន្លេ ឬបឹង
អណ្ដូង
កន្លែងសម្លាប់ ✓
ផ្សេងៗ

៣.បូជនីយដ្ឋាន(ប្រើសញ្ញា ✓)
វត្ត
ចេតិយ
ផ្ទះ ឬគ្រឿង
ឈើ
ផ្សេងៗ
ឈ្មោះអ្នកចូលរួមសាងសង់

ការពិពណ៌នាអំពីផ្លូវចូលទៅកាន់ទីតាំងប្រល័យពូជសាសន៍ជាលំអិត:

[illegible] ប្រហែល 50 m

សាក្សី: ឈ្មោះ រឹប ទុស អាយុ 54 ភេទ ប្រុស អស័យដ្ឋាន
ភូមិ ដារ ឃុំ ដារ ស្រុក កំពង់លែង
ខេត្ត កំពង់ឆ្នាំង មុខងារបច្ចុប្បន្ន មុខងារក្នុងរបបខ្មែរក្រហម

ការប៉ាន់ស្មានចំនួនជនរងគ្រោះ 100 — 120 នាក់ រណ្ដៅ 6 — 10
ប្រភេទកន្លែងសម្លាប់ផ្សេងៗ វាយ / [illegible] + [illegible] យោងទៅតាមសាក្សី
របាយការណ៍ ប្រភេទកន្លែងសម្លាប់ផ្សេងៗ រូបថត
លេខដុំហ្វីល លេខហ្វីល ឯកសារខ្មែរក្រហម
ឬឯកសារផ្សេងៗទៀត

បទសំភាសន៍ជាសង្ខេប:

យោបល់របស់អ្នកស្រាវជ្រាវ:

បំពេញដោយ
ថ្ងៃទី ខែ ឆ្នាំ , ពេលវេលា

DOCUMENTATION CENTER OF CAMBODIA [DC-CAM]

MAPPING THE KILLING FIELDS OF CAMBODIA, 2000

SITE FORM

Date: June 12, 2000 ID no: 040406 Team: ________

Latitude: N 12°23'3438" Longitude: E 104°48'2981"

File # R061207.B Time 2:40 PM Location: ________

Site Name: Toul TaSam [Kh]: ទួលតាសំ Province: Kampong Chhnang

District: Kampong Leng Sub-district: Da Village: Rvieng Chour / Kuy

DK. Geo Zone ________ Region ________ District

1. Prison
Interrogation Ctr. ________
Previous Prison ________
Purpose Built ________
School ________
Wat ________
House ________
Other ________

[✓ 2.] Burial site
Pit ✓
Kiln ________
Rice paddy ✓
River/lake ________
Well ________
Execution ✓
Other ________

3. Memorial
Wat ________
Stupa ________
Brick/tile ________
Wooden ________
Other ________

ACCESSIBILITY DESCRIPTION IN MOST DETAILS AS POSSIBLE :

The killing site is located at Ta Sam Mound (Toul TaSam) about 150 meters away from Munti Kun Vibatt

WITNESS: Name Chim Chon Age 54 Sex Male Address

Village Da Sub-district Da District Kampong Leng

Province Kampong Chhnang Identity ________

Estimated number of victim 100-120 Pits 6-10 pits Other ________

[according to the witness ________ Report ________ Other ________]

Photos: ________ Roll Number: ________ Shots number ________

Documents: ________

Interview: ________

Comments: ________

Completed by Ouch Sam Oeun

Date June 12, 2000, time 2:40 PM

មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា

កម្មវិធីចុះស្រាវជ្រាវ និងធ្វើផែនទីរណ្តៅឧក្រិដ្ឋកម្មប្រល័យពូជសាសន៍ នៅកម្ពុជា ឆ្នាំ២០០០

ពត៌មានអំពីទីតាំងប្រល័យពូជសាសន៍

ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ 12-6-2000 លេខកូដភូមិសាស្ត្រនៃទីតាំង (ID No) 04.04.07

រយៈកំពស់ (N) 1224188 រយៈទទឹង (E) ~~10447313~~ 10447313

លេខឯកសារក្នុងម៉ាស៊ីន GPS (File#) R061207C ពេលវេលា 3:2 ទីតាំង ....

ឈ្មោះទីតាំង [illegible] ភូមិ [illegible]

ឃុំ [illegible] ស្រុក កំពង់លែង ខេត្ត កំពង់ឆ្នាំង

ភូមិភាគ ឬតំបន់ក្នុងរបបខ្មែរក្រហម .... តំបន់ .... ស្រុក ....

១.គុក (ប្រើសញ្ញា ✓)	២. ទីតាំងសាកសព (ប្រើសញ្ញា ✓)	៣.បូជនីយដ្ឋាន(ប្រើសញ្ញា ✓)
មន្ទីរសួរចម្លើយ	រណ្តៅ ✓	វត្ត ....
ពីមុនជាគុក	ឡ	ចេតិយ ....
គោលបំណងនៃការកសាង	វាលស្រែ ✓	ផ្នូរ ឬគ្រឿង ....
សាលា	ទន្លេ ឬបឹង	ឈើ ....
វត្ត	អណ្តូង	ផ្សេងៗ ....
ផ្ទះ	កន្លែងសម្លាប់ ✓	ឈ្មោះអ្នកចូលរួមសាងសង់ ....
ផ្សេងៗ	ផ្សេងៗ	....

ការពិពណ៌នាអំពីផ្លូវចូលទៅកាន់ទីតាំងប្រល័យពូជសាសន៍ជាលំអិតៈ

[illegible] ប្រហែល 1,50 km [illegible]

[illegible]

សាក្សីៈ ឈ្មោះ [illegible] អាយុ 54 ភេទ ប្រុស អាស័យដ្ឋាន

ភូមិ [illegible] ឃុំ [illegible] ស្រុក កំពង់លែង

ខេត្ត កំពង់ឆ្នាំង មុខងារបច្ចុប្បន្ន .... មុខងារក្នុងរបបខ្មែរក្រហម ....

ការប៉ាន់ស្មានចំនួនជនរងគ្រោះ 4000 – 5000 នាក់ រណ្តៅ 14-15 (5×12×1,5)

ប្រភេទកន្លែងសម្លាប់ផ្សេងៗ [illegible] យោងទៅតាមសាក្សី ....

របាយការណ៍ .... ប្រភេទកន្លែងសម្លាប់ផ្សេងៗ .... រូបថត ....

លេខដុំហ្វីល .... លេខហ្វីល .... ឯកសារខ្មែរក្រហម

ឬឯកសារផ្សេងៗទៀត ....

បទសំភាសន៍ជាសង្ខេបៈ ....

....

....

យោបល់របស់អ្នកស្រាវជ្រាវៈ ....

....

....

....

បំពេញដោយ ....

ថ្ងៃទី.......... ខែ .... ឆ្នាំ.........., ពេលវេលា..........

DOCUMENTATION CENTER OF CAMBODIA [DC-CAM]
MAPPING THE KILLING FIELDS OF CAMBODIA, 2000

SITE FORM

Date: June 12, 2000 ID no: 040407 Team:
Latitude: N 12°24'4188" Longitude: E 104°47'3134"
File # R061207C Time 3:02 PM Location:
Site Name: Phnom Kangkeb [Kh]: ភ្នំកង្កែប Province: Kampong Chhnang
District: Kampong Leng Sub-district: Chrânok Village: Thma Kangkeb
DK. Geo Zone Northwest Region 31 District 16

1. Prison
Interrogation Ctr. ______
Previous Prison ______
Purpose Built ______
School ______
Wat ______
House ______
Other ______

[✓ 2.] Burial site
Pit ✓
Kiln ______
Rice paddy ✓
River/lake ______
Well ______
Execution ✓
Other ______

3. Memorial
Wat ______
Stupa ______
Brick/tile ______
Wooden ______
Other ______

ACCESSIBILITY DESCRIPTION IN MOST DETAILS AS POSSIBLE :
Phnom Kangkeb is about 150 kilometers from Munti Kun Vibatt. It is located northwest of the Munti Kun Vibatt.

WITNESS: Name Chim Chon Age 54 Sex Male Address
Village Da Sub-district Da District Kampong Leng
Province Kampong Cham Identity

Estimated number of victim 4000-5000 Pits 14-15 Other
[according to the witness ______ Report ______ Other ______]
Photos: ______ Roll Number: ______ Shots number ______
Documents:

Interview: Tape Recorded

Comments:

Completed by Ouch Sam Oeun
Date June 12, 200, time 3:02 PM

មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា

កម្មវិធីចុះស្រាវជ្រាវ និងធ្វើផែនទីរណ្តៅឧក្រិដ្ឋកម្មប្រល័យពូជសាសន៍ នៅកម្ពុជា ឆ្នាំ២០០០

ព័ត៌មានអំពីទីតាំងប្រល័យពូជសាសន៍

ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ 12-6-200 លេខកូដភូមិសាស្ត្រនៃទីតាំង (ID No) 040408
រយៈកំពស់ (N) 12250039 រយៈទទឹង (E) 104470727
លេខឯកសារក្នុងម៉ាស៊ីន GPS (File#) R061208A ពេលវេលា 3:15 ទីតាំង
ឈ្មោះទីតាំង ~~ជាំរៀង~~ មន្ទីរសន្តិសុខជាំរៀង ភូមិ ជាំរៀង
ឃុំ ជ្រណក ស្រុក កំពង់លែង ខេត្ត កំពង់ឆ្នាំង
ភូមិភាគ ឬតំបន់ក្នុងរបបខ្មែរក្រហម ✓ តំបន់ ស្រុក 16

១.គុក (ប្រើសញ្ញា ✓)
មន្ទីរសួរចម្លើយ ✓
ពីមុនជាគុក
គោលបំណងនៃការកសាង
សាលា
វត្ត
ផ្ទះ
ផ្សេងៗ

២. ទីតាំងសាកសព (ប្រើសញ្ញា ✓)
រណ្តៅ ✓
ឬ
វាលស្រែ ✓
ទន្លេ ឬបឹង
អណ្តូង
កន្លែងសម្លាប់ ✓
ផ្សេងៗ

៣.បូជនីយដ្ឋាន(ប្រើសញ្ញា ✓)
វត្ត
ចេតិយ
ឥដ្ឋ ឬស្លឹកឈើ
ឈើ
ផ្សេងៗ
ឈ្មោះអ្នកចូលរួមសាងសង់

ការពិពណ៌នាអំពីផ្លូវចូលទៅកាន់ទីតាំងប្រល័យពូជសាសន៍ជាលំអិត:

[illegible] 200m 3/11

សាក្សី: ឈ្មោះ ជិន-ធន អាយុ 54 ភេទ ប្រុស អស័យដ្ឋាន
ភូមិ ដារ ឃុំ ដារ ស្រុក កំពង់លែង
ខេត្ត កំពង់ឆ្នាំង មុខងារបច្ចុប្បន្ន ប្រធានឃុំ មុខងារក្នុងរបបខ្មែរក្រហម [illegible]

ការប៉ាន់ស្មានចំនួនជនរងគ្រោះ ជាង 1000 នាក់ រណ្តៅ កប់តាមវាលស្រែ
ប្រភេទកន្លែងសម្លាប់ផ្សេងៗ យោងទៅតាមសាក្សី
របាយការណ៍ ប្រភេទកន្លែងសម្លាប់ផ្សេងៗ រូបថត
លេខដុំហ្វីល លេខហ្វីល ឯកសារខ្មែរក្រហម
ឬឯកសារផ្សេងៗទៀត

បទសំភាសន៍ជាសង្ខេប:

យោបល់របស់អ្នកស្រាវជ្រាវ:

បំពេញដោយ
ថ្ងៃទី ខែ ឆ្នាំ , ពេលវេលា

DOCUMENTATION CENTER OF CAMBODIA [DC-CAM]
MAPPING THE KILLING FIELDS OF CAMBODIA, 2000

SITE FORM

Date: June 12, 2000 ID no: 040408 Team: ______
Latitude: N 12° 25' 0039" Longitude: E 104° 47' 0727"
File # R061208A Time 3:15 PM Location: ______
Site Name: Mntyrsantisok Veng [Kh]: មន្ទីរសន្តិសុខវែង Province: Kampong Chhnang
District: Kampong Leng Sub-district: Ochranok Village: Thma Rieng
DK. Geo Zone North west Region 31 District 16

[✓ 1. Prison]
Interrogation Ctr. ✓
Previous Prison ______
Purpose Built ______
School ______
Wat ______
House ______
Other ______

[✓ 2. Burial site]
Pit ✓
Kiln ______
Rice paddy ✓
River/lake ______
Well ______
Execution ✓
Other ______

3. Memorial
Wat ______
Stupa ______
Brick/tile ______
Wooden ______
Other ______

ACCESSIBILITY DESCRIPTION IN MOST DETAILS AS POSSIBLE :
Veal Veng security office and its killing site is located ~~west~~ 200 meter west of Phnom Kang Kep

WITNESS: Name Chim Chon Age 54 Sex Male Address
Village Da Sub-district Da District Kampong Leng
Province Kampong Cham Identity ______

Estimated number of victim more than 100 Pits ______ Other ______
[according to the witness ______ Report ______ Other ______]
Photos: ______ Roll Number: ______ Shots number ______
Documents: ______

Interview: Tap Recorded

Comments: ______

Completed by Ouch Sam Oeun
Date June 12, 2000, time 3:15 PM

មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា

កម្មវិធីចុះស្រាវជ្រាវ និងធ្វើផែនទីរណ្តៅខ្មោចក្រិដ្ឋកម្មប្រល័យពូជសាសន៍ នៅកម្ពុជា ឆ្នាំ២០០០

ពត៌មានអំពីទីតាំងប្រល័យពូជសាសន៍

ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ 12-6-2000 លេខកូដភូមិសាស្ត្រនៃទីតាំង (ID No) 040409

រយៈកំពស់ (N) 122512.49 រយៈទទឹង (E) 1044657.58

លេខឯកសារក្នុងម៉ាស៊ីន GPS (File#) R061209.A ពេលវេលា 4:5 ទីតាំង

ឈ្មោះទីតាំង ភ្នំដូងឡៀង ភូមិ ដូងឡៀង

ឃុំ ត្រងិល ស្រុក កំពង់លែង ខេត្ត កំពង់ឆ្នាំង

ភូមិភាគ ឬតំបន់ក្នុងរបបខ្មែរក្រហម តំបន់ ស្រុក

១.គុក (ប្រើសញ្ញា ✓)
មន្ទីរសួរចម្លើយ
ពីមុនជាគុក
គោលបំណងនៃការកសាង
សាលា
វត្ត
ផ្ទះ
ផ្សេងៗ

[✓ ២] ទីតាំងសាកសព (ប្រើសញ្ញា ✓)
រណ្តៅ ✓
ឡ
វាលស្រែ ✓
ទន្លេ ឬបឹង
អណ្តូង
កន្លែងសម្លាប់ ✓
ផ្សេងៗ

៣.ប្តូជនីយដ្ឋាន (ប្រើសញ្ញា ✓)
វត្ត
ចេតិយ
ឥដ្ឋ ឬក្បឿង
ឈើ
ផ្សេងៗ
ឈ្មោះអ្នកចូលរួមសាងសង់

ការពិពណ៌នាអំពីផ្លូវចូលទៅកាន់ទីតាំងប្រល័យពូជសាសន៍ជាលំអិតៈ

[illegible] ភ្នំ [illegible] ចំងាយ ប្រមាណ 6 Km->7 Km

សាក្សីៈ ឈ្មោះ ឈឿន លន អាយុ 74 ភេទ ប្រុស អស័យដ្ឋាន

ភូមិ ធ្លក ឃុំ ត្រងិល ស្រុក កំពង់លែង

ខេត្ត កំពង់ឆ្នាំង មុខងារបច្ចុប្បន្ន ធ្វើស្រែ មុខងារក្នុងរបបខ្មែរក្រហម អ្នកទោស [illegible]

ការប៉ាន់ស្មានចំនួនជនរងគ្រោះ ជាង 10000 នាក់ រណ្តៅ លើភ្នំដូងឡៀង, 5x12x1=4

ប្រភេទកន្លែងសម្លាប់ផ្សេងៗ [illegible] យោងទៅតាមសាក្សី

របាយការណ៍ ប្រភេទកន្លែងសម្លាប់ផ្សេងៗ រូបថត

លេខដុំហ្វីល លេខហ្វីល ឯកសារខ្មែរក្រហម

ឬឯកសារផ្សេងៗទៀត

បទសំភាសន៍ជាសង្ខេបៈ

យោបល់របស់អ្នកស្រាវជ្រាវៈ

បំពេញដោយ

ថ្ងៃទី ខែ ឆ្នាំ, ពេលវេលា

DOCUMENTATION CENTER OF CAMBODIA [DC-CAM]
MAPPING THE KILLING FIELDS OF CAMBODIA, 2000

SITE FORM

Date: June 12, 2000 ID no: 04 04 09 Team:
Latitude: N 12° 25' 1249" Longitude: E 104° 46' 5758"
File # R061209 A Time 4:05 Location:
Site Name: Phnom Thma Rieng [Kh]: ភ្នំថ្មរៀង Province: Kampong Chhnang
District: Kampong Leng Sub-district: Chranok Village: Thma Rieng
DK. Geo Zone Northwest Region 31 District 16

1. Prison		[✓ 2] Burial site		3. Memorial	
Interrogation Ctr.		Pit	✓	Wat	
Previous Prison		Kiln		Stupa	
Purpose Built		Rice paddy	✓	Brick/tile	
School		River/lake		Wooden	
Wat		Well		Other	
House		Execution	✓		
Other		Other			

ACCESSIBILITY DESCRIPTION IN MOST DETAILS AS POSSIBLE :
The killing site is about 6 or 7 kilometers away from Rieng Mountain.

WITNESS: Name Lien Lou Age 74 Sex Male Address
Village Thlork Sub-district Chranok District Kampong Leng
Province Kampong Chhnang Identity

Estimated number of victim more than 10.000 Pits 40 ↗ along Rieng Mountain Other
[according to the witness Report Other]
Photos: Roll Number: Shots number
Documents:

Interview: Tape Recorded

Comments:

Completed by Ouch Sam Oeun
Date June 12, 2000, time 4:08 PM

DOCUMENTATION CENTER OF CAMBODIA [DC-CAM]
MAPPING THE KILLING FIELDS OF CAMBODIA, 2000

SITE FORM

Date: June 13, 2000 ID no: 04 04 10 Team: ____
Latitude: N 12° 18' 5687" Longitude: E 104° 46' 3120"
File # R061301A Time 8:30 AM Location: ____
Site Name: Trapaing Ta Khbork [Kh]: ត្រពាំងតាខ្បក Province: Kampong Chhnang
District: Kampong Leng Sub-district: Svay Rompear Village: Knong
DK. Geo Zone North west Region 31 District 16

1. Prison
Interrogation Ctr. ____
Previous Prison ____
Purpose Built ____
School ____
Wat ____
House ____
Other ____

[✓ 2.] Burial site
Pit ✓
Kiln ____
Rice paddy ✓
River/lake ____
Well ____
Execution ✓
Other ____

3. Memorial
Wat ____
Stupa ____
Brick/tile ____
Wooden ____
Other ____

ACCESSIBILITY DESCRIPTION IN MOST DETAILS AS POSSIBLE :
This killing site is about 500 meters northwest of the sub-district hospital of Svay Rumpear sub-district.

WITNESS: Name Um - Ang Age 81 Sex Male Address
Village Knong Sub-district Svay Rompear District Kampong Leng
Province Kampong Chhnang Identity ____

Estimated number of victim 150 - 200 Pits 40 - 45 Other ____
[according to the witness ____ Report ____ Other ____]
Photos: ____ Roll Number: ____ Shots number ____
Documents: ____

Interview: Tap Recorded

Comments: ____

Completed by Ouch Sam Oeun
Date June 13, 2000, time 8:30 AM

មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា

កម្មវិធីចុះស្រាវជ្រាវ និងធ្វើផែនទីរណ្តៅឧក្រិដ្ឋកម្មប្រល័យពូជសាសន៍ នៅកម្ពុជា ឆ្នាំ២០០០

ពត៌មានអំពីទីតាំងប្រល័យពូជសាសន៍

ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ 13 - 6 - 2000 លេខកូដភូមិសាស្ត្រនៃទីតាំង (ID No) 040411

រយៈកំពស់ (N) 12182255 រយៈទទឹង (E) 10447362

លេខឯកសារក្នុងម៉ាស៊ីន GPS (File#) R061302A ពេលវេលា 9:40 ទីតាំង

ឈ្មោះទីតាំង ទួលសាលាកំពូល ភូមិ ប្រពាលស

ឃុំ ស្វាយរំពា ស្រុក កំពង់លែង ខេត្ត កំពង់ឆ្នាំង

ភូមិភាគ ឬតំបន់ក្នុងរបបខ្មែរក្រហម .... តំបន់ .... ស្រុក 16

១.គុក (ប្រើសញ្ញា ✓)	២. ទីតាំងសាកសព (ប្រើសញ្ញា ✓)	៣.បូជនីយដ្ឋាន(ប្រើសញ្ញា ✓)
មន្ទីរសួរចម្លើយ	រណ្តៅ ✓	វត្ត
ពីមុនជាគុក	អូ	ចេតិយ
គោលបំណងនៃការកសាង	វាលស្រែ	ផ្នូរ ឬក្បឿង
សាលា	ទន្លេ ឬបឹង	ឈើ
វត្ត	អណ្តូង	ផ្សេងៗ
ផ្ទះ	កន្លែងសម្លាប់ ✓	ឈ្មោះអ្នកចូលរួមសាងសង់
ផ្សេងៗ	ផ្សេងៗ តាមបណ្តោយទំនប់	

ការពិពណ៌នាអំពីផ្លូវចូលទៅកាន់ទីតាំងប្រល័យពូជសាសន៍ជាលំអិតៈ

ទីតាំងសម្លាប់ស្ថិតនៅខាងត្បូងឃុំស្វាយរំពា ចំងាយប្រហែល 1km

សាក្សីៈ ឈ្មោះ ហុឹ - សៅ អាយុ 81 ភេទ ប្រុស អស័យដ្ឋាន

ភូមិ ក្រាំង ឃុំ ស្វាយរំពា ស្រុក កំពង់លែង

ខេត្ត កំពង់ឆ្នាំង មុខងាររបច្ចុប្បន្ន [illegible] មុខងារក្នុងរបបខ្មែរក្រហម [illegible]

ការប៉ាន់ស្មានចំនួនជនរងគ្រោះ 80 - 100 នាក់ រណ្តៅ តាមបណ្តោយទំនប់

ប្រភេទកន្លែងសម្លាប់ផ្សេងៗ .... យោងទៅតាមសាក្សី ....

របាយការណ៍ .... ប្រភេទកន្លែងសម្លាប់ផ្សេងៗ .... រូបថត ....

លេខដុំហ្វីល .... លេខហ្វីល .... ឯកសារខ្មែរក្រហម

ឬឯកសារផ្សេងៗទៀត ....

បទសំភាសន៍ជាសង្ខេបៈ ....

យោបល់របស់អ្នកស្រាវជ្រាវៈ ....

បំពេញដោយ ....

ថ្ងៃទី........ ខែ .... ឆ្នាំ........, ពេលវេលា........

DOCUMENTATION CENTER OF CAMBODIA [DC-CAM]
MAPPING THE KILLING FIELDS OF CAMBODIA, 2000

SITE FORM

Date: June 13, 2000 ID no: 0404 11 Team:
Latitude: N 12°18'2255" Longitude: E ~~104°47'3662"~~ 104°47'1362"
File # R061302 A Time 9:40 AM Location:
Site Name: Trapaing Arang kompeach [Kh]: [illegible] Province: Kampong Chhnang
District: Kampong Leng Sub-district: Svay Rompear Village: Bra peal Sva
DK. Geo Zone North west Region 31 District 16

1. Prison
Interrogation Ctr.
Previous Prison
Purpose Built
School
Wat
House
Other

[✓ 2.] Burial site
Pit ✓
Kiln
Rice paddy
River/lake
Well
Execution ✓
Other

3. Memorial
Wat
Stupa
Brick/tile
Wooden
Other

ACCESSIBILITY DESCRIPTION IN MOST DETAILS AS POSSIBLE :
The killing site is about 1 kilometer south of Svay Rumpear sub-district

WITNESS: Name Um Ang Age 81 Sex Male Address
Village Knong Sub-district Svay Rompear District Kampong Leng
Province Kampong Chhnang Identity
Estimated number of victim 80-100 Pits No visible pits but just along the foot of the dam. Other
[according to the witness Report Other]
Photos: Roll Number: Shots number
Documents:

Interview: Interview tap recorded

Comments:

Completed by Ouch Sam Oeun
Date June 13, 2000, time 9:40 AM

របាយការណ៍
ស្តីពីដំណើរចុះស្រាវជ្រាវនៅស្រុកកំពង់លែង និង ស្រុកជលគីរី ខេត្តកំពង់ឆ្នាំង កាលពីថ្ងៃទី១២-១៥ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០០០

ដោយ **ផេង ពង្សរ៉ាស៊ី**

ថ្ងៃទី១២ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០០០ ជាថ្ងៃដែលក្រុមស្រាវជ្រាវនៃមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា ចុះទៅធ្វើការនៅខេត្តកំពង់ឆ្នាំង ជាពិសេសស្រុកកំពង់លែង និង ស្រុកជលគីរី ។ ក្រុមស្រាវជ្រាវយើងរួមមាន ស៊ិន យិន, អ៊ូច សំអឿន, ឃួយ វិសាលមុនី និង ផេង ពង្សរ៉ាស៊ី ។ តាមរបាយរណ៍ឆ្នាំ១៩៩៧ ស្រុកកំពង់លែង និង ស្រុកជលគីរី នៅមានទីតាំងមួយចំនួនដែលក្រុមស្រាវជ្រាវយើងមិនទាន់បានចុះដល់នៅឡើយ ព្រោះកាលនោះ (១៩៩៧) នៅមានពួកខ្មែរក្រហមឆ្លងកាត់ ដូចជាឃុំដារ និងឃុំប្រណូក ស្រុកកំពង់លែងជាដើម ។

ទើបតែនៅថ្ងៃទី១២ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០០០ មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជាបានបញ្ជូនក្រុមស្រាវជ្រាវរបស់ខ្លួនចំនួនបួនរូប ដូចបានរៀបរាប់ឈ្មោះខាងលើ ចុះទៅធ្វើការសិក្សាស្រាវជ្រាវបន្តទៅលើទីតាំងដែលយើងពុំទាន់បានចុះកាលពីលើកមុន ។

ក្រោយពីបានធ្វើដំណើរតាមរថយន្តមួយគ្រឿងអស់រយៈពេលជិតពីរម៉ោងមក យើងក៏បានទៅដល់ទីរួមខេត្តកំពង់ឆ្នាំងនៅម៉ោង៩:០៥នាទី ។ បន្ទាប់ពីធ្វើការទំនាក់ទំនងជាមួយសាលាខេត្តមក យើងបានធ្វើដំណើរបន្តទៅកាន់ស្រុកកំពង់លែងតាមទូកមួយគ្រឿង ដើម្បីស្វែងរកជួបអ្នកដែលបានដឹងឮ ព្រមទាំងចង់ទៅពិនិត្យផ្ទាល់ដល់ទីតាំង ។

នៅថ្ងៃដដែលនោះ (១២ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០០០) យើងបានធ្វើដំណើរទៅជួបលោកប្រធានឃុំដារ ឈ្មោះ **ជីម ចុន** ។ លោកពូមានអាយុ៥៨ឆ្នាំ និង មានស្រុកកំណើតនៅភូមិ-ឃុំដារ ស្រុកកំពង់លែង ខេត្តកំពង់ឆ្នាំង ។ កាលពីជំនាន់លន់ ណុល លោកពូ **ជីម ចុន** ធ្លាប់ធ្វើទាហាននៅទីរួមខេត្តកំពង់ឆ្នាំងចំនួន៥ខែ ។ ក្រោយមកគាត់ក៏បានវិលមកស្រុកកំណើតវិញបន្ទាប់ពីឪពុក-ម្តាយទៅទទួល ។ បន្ទាប់មក **ជីម ចុន** ក៏ត្រូវរត់គេចខ្លួនបន្តទៅកាន់ឃុំចើងដើង ខេត្តកំពង់ធំទៀតដើម្បីគេចខ្លួនពីការតាមសម្លាប់នៃពួកខ្មែរក្រហម ។ លុះបានដំណឹងថានៅស្រុកកំពង់លែង លែងមានការសម្លាប់មនុស្សនាចុងឆ្នាំ១៩៧៨ **ជីម ចុន** ក៏ត្រលប់មកស្រុកវិញ ។ ពេលមកដល់ផ្ទះ លោកពូមិនត្រូវបានទទួលស្គាល់ពីញាតិមិត្ត-គ្រួសារឡើយ ហើយបន្ទាប់មកក៏ត្រូវចាប់ខ្លួនបញ្ជូនទៅកាន់មន្ទីរសន្តិសុខរៀងជួរចាស់ដើម្បីអប់រំសតិអារម្មណ៍ ។

១-ឃុំដារ

មន្ទីរសន្តិសុខវៀងជួរចាស់ ឬ មន្ទីរសន្តិសុខភូមិចាស់

មន្ទីរសន្តិសុខនេះស្ថិតនៅក្នុងភូមិចាស់ ឃុំដា ស្រុកកំពង់លែង ។ តាំងពីសម័យប៉ុលពតរហូតមកដល់បច្ចុប្បន្ន មន្ទីរនេះមានឈ្មោះហៅខុសៗគ្នាដូចជា មន្ទីរចាស់, មន្ទីរភូមិចាស់, មន្ទីរភូមិគុយ និង មន្ទីរវៀងជួរចាស់ ។ **ឌឹម ចុន** ជាអ្នកទោសមួយរូបក្នុងចំនោមអ្នកទោសរាប់រយនាក់នៅទីនោះ ។

យោងតាមសំដីរបស់លោកពូ **ឌឹម ចុន** ថាមន្ទីរសន្តិសុខនេះត្រូវបានបែងចែកអ្នកទោសជាពីរផ្នែកគឺៈ មួយផ្នែកសំរាប់ដាក់អ្នកទោសជាប្រជាជនថ្មី (១៧មេសា) និង មួយផ្នែកទៀតសំរាប់ដាក់អ្នកមានគុណវិបត្តិ ។ **មន្ទីរគុណវិបត្តិ**ជាមន្ទីរដែលលោកពូ**ឌឹម ចុន** ជាប់ ព្រោះគាត់ជាអ្នកជាប់និន្នាការជាទាហាន ហើយក៏ជាប្រជាជនចាស់ដែរ ។ **ឌឹម ចុន** បានជាប់នៅមន្ទីរគុណវិបត្តិអស់រយៈពេល៣-៤ខែចាប់ពីចុងឆ្នាំ១៩៧៤មកដល់ដើមឆ្នាំ១៩៧៥ បន្ទាប់ពីគាត់វិលត្រលប់មកពីខេត្តកំពង់ធំវិញ ។ លោកពូមានប្រសាសន៍ថា មន្ទីរនេះបានទទួលឲ្យចូលនូវមនុស្សដែលមានការបាត់បង់គ្រួសារ ដូចជាការសម្លាប់ ឬ ស្លាប់ដោយសារជម្ងឺ ។ លោកពូបញ្ជាក់ថា ប្រសិនបើប្តីត្រូវបានសម្លាប់ នោះពួកខ្មែរក្រហមបានយកប្រពន្ធមកដាក់នៅក្នុងមន្ទីរសន្តិសុខនេះក្នុង**ផ្នែកគុណវិបត្តិ** ។ ពុំសូវមានការសម្លាប់មនុស្សប៉ុន្មានទេក្នុងផ្នែកនេះ ប៉ុន្តែក៏មានការសម្លាប់មនុស្សខ្លះដែរ ចំពោះអ្នកខ្ជិលច្រអូសនឹងការងារ, អ្នកលួចឆក់ជាដើម ។ ការងាររបស់លោកពូ **ឌឹម ចុន** គឺលើកទំនប់ទាំងយប់ទាំងថ្ងៃពុំសូវមានពេលសំរាកឡើយ ។ ពួកខ្មែរក្រហមមិនសូវធ្វើទារុណកម្មទៅលើអ្នកជាប់នៅផ្នែកគុណវិបត្តិនេះទេ ព្រោះភាគច្រើនជាប្រជាជនចាស់ ។ ចំណែកឯប្រជាជនថ្មី (១៧មេសា)ដែលត្រូវបានយកមកដាក់នៅក្នុងមន្ទីរនេះដែរ ត្រូវបានពួកខ្មែរក្រហមយកទៅសម្លាប់ទាំងអស់ ។ **ទួលតាសាំ** ជាទីតាំងសម្លាប់នៅភូមិចាស់ ឃុំដា ។ អ្នកទោសទាំងអស់នៅមន្ទីរភូមិចាស់ ត្រូវបានយកមកសម្លាប់នៅទួលតាសាំទាំងអស់ ។ **ឌឹម ចុន** បានសន្និដ្ឋានថានៅទួលតាសាំនេះមានមនុស្សស្លាប់ពី១០០-១២០នាក់ និងមានរណ្តៅពី១៤-១៥រណ្តៅ ហើយក្នុងមួយរណ្តៅៗមានទំហំទទឹង១ម៉ែត្រ និង បណ្តោយពីម៉ែត្រកន្លះ ។ កន្លែងនេះស្ថិតនៅចំងាយប្រហែល១០០ម៉ែត្រពីមន្ទីរភូមិចាស់ ។ អ្នកស្លាប់ភាគច្រើនជាប្រជាជនថ្មី ប៉ុន្តែក៏មានលាយប្រជាជនចាស់ខ្លះដែរ ។ មុននឹងយកទៅសម្លាប់ អ្នកទោសទាំងអស់មិនបានទទួលនូវការកសាងទេ ។

ឌឹម ចុន បានប្រាប់ថាមេសន្តិសុខឈ្មោះ ***ខេ ខឿន*** សព្វថ្ងៃរស់នៅភូមិគុយ ឃុំដា ។ ***ខេ ខឿន*** មិនបានសម្លាប់មនុស្សដោយផ្ទាល់ដៃទេ ប៉ុន្តែបានបញ្ជារឲ្យអ្នកក្រោមបង្គាប់យកមនុស្សទៅសម្លាប់ ។ **ឌឹម ចុន** មិនត្រូវបានសម្លាប់នៅមន្ទីរចាស់ទេ ហើយក៏មិនអាចទទួលឲ្យស្នាក់នៅតទៅទៀតបាន ព្រោះគាត់និយាយថានៅមន្ទីរចាស់នេះ មិនអាចទទួលអ្នកទោសធ្ងន់ដូចរូបគាត់ ឲ្យនៅតទៅទៀតបាន ។ **ឌឹម ចុន** ត្រូវបានពួកខ្មែរក្រហម

បញ្ជូនបន្តទៅកាន់មន្ទីរសន្តិសុខមួយទៀតស្ថិតនៅក្នុងឃុំប្រណូក ស្រុកកំពង់លែងដើម្បីឲ្យសមនឹងទោសកំហុសជាទាហានកាលពីជំនាន់លន់ណុលនៃជីវិតរបស់គាត់ ។

២-ឃុំប្រណូក

មន្ទីរសន្តិសុខវែង និង ទីតាំងសម្លាប់ភ្នំថ្មរៀង

នៅដើមឆ្នាំ១៩៧៥, **ងឹម ចុន** បានមកជាប់នៅមន្ទីរសន្តិសុខភ្នំថ្មរៀង ដែលស្ថិតនៅក្នុងភូមិថ្មរៀង ឃុំប្រណូក ។ មន្ទីរនេះជាមន្ទីរឃុំឃាំង និងជាកន្លែងសម្លាប់យ៉ាងធំប្រចាំស្រុកកំពង់លែង ។ មន្ទីរសន្តិសុខនេះសង់ជាលក្ខណៈម៉ារីយេទាហានដែលមានទំហំទទឹង៥ម៉ែត្រ បណ្តោយ២០ម៉ែត្រ ចំនួនពីរខ្នង និងមួយខ្នងទៀតមានទំហំទទឹង៥ម៉ែត្រ បណ្តោយ៥០ម៉ែត្រ ។ អាគារខ្លីៗពីរខ្នងទល់មុខគ្នា (ទទឹង៥ម៉ែត្រ បណ្តោយ២០ម៉ែត្រ) នេះធ្វើសំរាប់ដាក់តែកម្មាភិបាលខ្មែរក្រហមស្នាក់នៅ ។ ចំណែកឯអាគារមួយខ្នងវែងទៀត ដែលស្ថិតនៅជាប់នឹងអាគារខ្លីៗទាំងពីរនោះ សំរាប់ដាក់អ្នកទោសដែលមានគុណវិបត្តិ ។ នៅមានផ្ទះមួយខ្នងទៀតស្ថិតនៅខាងត្បូងអាគារទាំងបីខាងលើ សំរាប់ដាក់អ្នកទោសជាប្រជាជនថ្មី (១៧មេសា) រង់ចាំការយកទៅសម្លាប់ ។ ប្រធានសន្តិសុខនៅមន្ទីរវែងនោះមានឈ្មោះថា **តាពាង** (សព្វថ្ងៃស្លាប់) ។ **ងឹម ចុន** បានជាប់នៅមន្ទីរវែងអស់រយៈពេលជាងមួយឆ្នាំ ។ ការងារ របស់គាត់គ្មានអ្វីក្រៅពីធ្វើស្រែ, កាប់ព្រៃ និង កាប់ដើមឈើ......ៗល ។ ចំពោះការកាប់ដើមឈើនៅក្នុងស្រែ ពួកខ្មែរក្រហមហាមដាច់ខាតមិនឲ្យធ្លាក់ ឬ បាក់មែកឈើលើស្រូវឡើយ បើមិនដូច្នេះទេប្រាកដជាត្រូវយកទៅ សម្លាប់ហើយ ។

អ្នកទោសដែលបានប្រមូលមកដាក់នៅមន្ទីរនេះ ច្រើនតែជាប្រជាជន១៧មេសា និង យួន ។ តាមសំដីរបស់ **ងឹម ចុន** ថាអ្នកទោសទាំងនោះគ្មានកំហុសអ្វីឡើយ ហើយក្រោយពីបានមកដល់មន្ទីរនេះមិនដល់មួយយប់ផង ក៏ត្រូវពួកខ្មែរក្រហមយកទៅសម្លាប់ចោលអស់ ។ ពួកខ្មែរក្រហមធ្វើរបៀបនេះជារៀងរាល់ថ្ងៃ (បញ្ជូនចូលនៅម៉ោងប្រហែល៣រសៀល រួចបញ្ជូនចេញនៅពេលល្ងាច) ។ **ងឹម ចុន** បានបន្ថែមថា ប្រជាជន១៧មេសា, យួន, ទាហាន, អ្នកជាប់និន្នាការដែលពួកខ្មែរក្រហមបានប្រមូលយកមកកាន់មន្ទីរវែង គឺបានត្រឹមតែស្នាក់នៅក្រោមដើមឈើជាមួយបន្តិចខោអាវសំពីងសំពោងជាប់នឹងខ្លួន ។ ប៉ុន្តែអ្នកទាំងនោះមិនត្រូវបានពួកខ្មែរក្រហមទុកឲ្យនៅយូរឡើយ គឺត្រូវបញ្ជូនទៅសម្លាប់អស់ ។ ប្រជាជនដែលបានបណ្តើរមកទីនេះ មានពី៧០-១០០នាក់ ។ **ងឹម ចុន** បាននិយាយថា នៅថ្ងៃមួយក្នុងឆ្នាំ១៩៧៥, គាត់ត្រូវបានពួកខ្មែរក្រហមបណ្តើរឲ្យទៅភ្ជួរស្រែនៅជាប់នឹងជើងភ្នំថ្មរៀង ។ ពេលនោះទើបគាត់ដឹងថា ជាកន្លែងសម្លាប់មនុស្ស ព្រោះនៅពេលកំពុងភ្ជួរ គាត់បានប្រទះឃើញមានឆ្អឹង, ឈាម.........ពាសពេញដីនិងស្រែ ។ **ងឹម ចុន** បានប្រាប់ថាគាត់មានអារម្មណ៍ភ័យខ្លាចយ៉ាងខ្លាំង តែមិនហ៊ានមាត់ឲ្យនរណាដឹង ។ **ងឹម ចុន** បានសន្និដ្ឋានថាប្រជាជនដែលគាត់បានឃើញនៅក្រោមដើមឈើក្នុងបរិវេណ**មន្ទីរសន្តិសុខវែង**កាលពីមុនៗ ប្រាកដជាត្រូវបានមកស្លាប់នៅតាម**ជើងភ្នំថ្មរៀង** និង តាម**វាល**

ស្រែ ដែលស្ថិតនៅភូមិថ្មរៀង ឃុំប្រណូក ស្រុកកំពង់លែងនេះ ព្រោះគាត់ឃើញមានរណ្តៅធំៗជាច្រើនព្រមទាំងមានសាកសពពេញ ។

ចំណែករណ្តៅសាកសពវិញ **ឌីម ចុន** បានប្រាប់ថាមានរាប់រយរណ្តៅ (ទាំងធំ-តូច) នៅជុំវិញភ្នំថ្មរៀង ជាពិសេសស្ថិតនៅ**ខាងជើងជើងភ្នំ, ខាងត្បូងជើងភ្នំ និង ខាងកើតជើងភ្នំ** ព្រមទាំងនៅ**តាមវាលស្រែដែលមានចំងាយ៥០-៦០ម៉ែត្រពីជើងភ្នំថ្មរៀង**ទៀត ។

ឌីម ចុន ថានៅតាមជើងភ្នំថ្មរៀង រណ្តៅតូចបំផុតមានទំហំទទឹង២ម៉ែត្រ បណ្តោយ១០ម៉ែត្រ និង រណ្តៅធំបំផុតមានទំហំទទឹង២០ម៉ែត្រ បណ្តោយ៣០ម៉ែត្រ ដែលមានជំរៅប្រហែល១ម៉ែត្រ ។សាកសពដែលបានស្លាប់នៅទីនោះ (ទាំងខាងជើងជើងភ្នំ, ខាងត្បូងជើងភ្នំ និង ខាងកើតជើងភ្នំ) មានប្រហែល**ជាងមួយម៉ឺននាក់** ។ ចំណែកឯនៅតាមវាលស្រែវិញ លោកតូ **ឌីម ចុន** បានប្រាប់ថាក្នុងស្រែមួយៗ ពួកខ្មែរក្រហមបានជីករណ្តៅជា៤មុំតាមជ្រុងស្រែ ដើម្បីកប់សាកសពធ្វើជី ។ សាកសពដែលដាក់ក្នុងរណ្តៅមួយៗមានពី៥-៦នាក់ ។

នៅវេលាម៉ោង១៦:០០ ក្រុមស្រាវជ្រាវបានធ្វើដំណើរមកជួបលោកតា **ឈៀន ឈុ** ព្រមទាំងមានការជូនដំណើពីលោកមេឃុំ **ដីម ចាន់** ផង ។ លោកតាអាយុ៧៤ឆ្នាំ មានទីលំនៅទាំងបីជំនាន់រស់នៅភូមិធ្លក ឃុំប្រណូក ស្រុកកំពង់លែង ។ លោកតាបានជាប់នៅក្នុងមន្ទីរវែងតាំងពីឆ្នាំ១៩៧៣មក ព្រោះគាត់ត្រូវបានពួកខ្មែរក្រហមចោទប្រកាន់ជានាយទុន ។ អ្វីដែលលោកតាបាននិយាយ មិនខុសពីអ្វីដែលលោកមេឃុំបាននិយាយទេ ប៉ុន្តែលោកតាបានបញ្ជាក់បន្ថែមថា ចំពោះការហូបចុកគឺពួកខ្មែរក្រហមឲ្យបរិភោគគ្មានអ្វីក្រៅពីបបរបីវែកលាយជាមួយត្រកួនទាំងឫស ទាំងដើម ។ ចំណែកការងាររបស់គាត់គឺភ្ជួររាស់, រកអុស, កាប់ដីដឹបូក ។ លោកតាបានឃើញមានគល់ឫស្សីពីងពុង, រណ្តៅសាកសពសុទ្ធតែឈាមពេញរណ្តៅ នៅពេលដែលគាត់ត្រូវបានពួកខ្មែរក្រហមបញ្ជូនឲ្យមកធ្វើស្រែនៅខាងជើងភ្នំ ។ **ឈៀន ឈុ** បាននិយាយថាមុននឹងពួកខ្មែរក្រហមយកប្រជាជនមកដល់មន្ទីរវែង គឺពួកខ្មែរក្រហមបានយកមកដាក់នៅសហករណ៍ភូមិធ្លកសិន ។ លោកតា បានរួចខ្លួនពីការសម្លាប់ព្រោះគាត់ពេលនោះសកម្មការងារ ។

ចំពោះចំនួនសាកសព និង រណ្តៅសាកសព លោកតា **ឈៀន ឈុ** បានប្រាប់ដូចលោកមេឃុំប្រាប់ដែរ ។

មន្ទីរសន្តិសុខ និង ទីតាំងសម្លាប់នៅភ្នំកន្តែប

ភ្នំកន្តែបស្ថិតនៅក្នុងភូមិថ្មកន្តែប ឃុំប្រណូក ស្រុកកំពង់លែង ។ ទីតាំងនេះជាទីតាំងសម្លាប់ធំបន្ទាប់ពីមន្ទីរវែង ។ តាមសំដីរបស់ **ឌីម ចុន** ដដែលថាមនុស្សដែលបានយកមកស្តុបបណ្តោះអាសន្ននៅភ្នំកន្តែបនេះស្ថិតនៅលើសាលាឆទានមួយហៅថា **សាលាឆទានភ្នំកន្តែប** ដែលស្ថិតនៅជាប់ខាងលិចជើងភ្នំកន្តែប ។ បន្ទាប់មកក៏ត្រូវយកទៅសម្លាប់នៅខាងជើងភ្នំកន្តែបប្រហែល៧០ម៉ែត្រពីគ្នា ។ **ឌីម ចុន** បញ្ជាក់ថាមនុស្សដែលយកមកដាក់នៅភ្នំកន្តែបនេះ ត្រូវបានបញ្ជូនមកពីមន្ទីរវែងនៃភ្នំថ្មរៀង ព្រោះកាលនោះពួកខ្មែរក្រហមធ្វើការសម្លាប់មិន

ទាន់នៅភ្នំថ្មរៀង ក៏បញ្ជូនមកសម្លាប់នៅភ្នំកង្កែបបន្ថែម ដើម្បីឲ្យទាន់ផែនការ ។ ប្រជាជនដែលត្រូវយកមកសម្លាប់នៅភ្នំកង្កែបនេះមិនត្រូវបានទុកយូរឡើយ ប្រមាណតែ៣-៤ម៉ោងប៉ុណ្ណោះ ។ រយៈពេលសម្លាប់មនុស្សនៅភ្នំកង្កែបនេះមានចំនួនតែ១៥ថ្ងៃគត់ ។ ចំនួនសាកសពសរុបប្រមាណពី**៤០០០-៥០០០នាក់** ។ ជនរងគ្រោះច្រើនតែជាប្រជាជនថ្មី (១៧មេសា) ។ មន្ទីរភ្នំកង្កែបនេះក៏គ្រប់គ្រងដោយប្រធានសន្តិសុខឈ្មោះ **តាពាង** ដែរ ។ ចំណែករណ្តៅសាកសពវិញ **ងីម ចុន**ប្រាប់ថាមានចំនួនពី១៤-១៥រណ្តៅ ដែលមានទំហំទទឹង៨ម៉ែត្របណ្តោយ ១២ម៉ែត្រ ។ មន្ទីរនេះស្ថិតនៅចំងាយប្រហែល១គីឡូម៉ែត្រពីមន្ទីរវែង ។ ទីតាំងសម្គាល់បច្ចុប្បន្ន មានដើមស្វាយ ដើមពោធិជាសម្គាល់ ។

៣-ឃុំតាងិល

មន្ទីរសន្តិសុខភូមិឡាបាន

មន្ទីរនេះ ក្រុមស្រាវជ្រាវយើងបានចុះទៅដល់និងធ្វើការសិក្សាស្រាវជ្រាវម្តងរួចហើយ ប៉ុន្តែនៅពេលនេះក្រុមស្រាវជ្រាវយើងបានសួរបញ្ជាក់បន្ថែមខ្លះៗពីលោក **ងីម ចុន** ព្រោះកាលពីជំនាន់ប៉ុលពតគាត់ធ្លាប់ជាប់នៅមន្ទីរសន្តិសុខឡាបាន បន្ទាប់ពីចេញពីមន្ទីរវែង ។

នៅដើមឆ្នាំ១៩៧៧ លោកពូ**ងីម ចុន** ត្រូវបានដោះលែងឲ្យរួចខ្លួនពីមន្ទីរវែង ដោយសារគាត់មានការងារល្អ ធ្វើឲ្យពួកខ្មែរក្រហមមានការពេញចិត្តនឹងការងាររបស់គាត់ ។ ក្រោយពីចេញពីមន្ទីរវែង គាត់បានទៅធ្វើជាកងចល័តនៅ**ការដ្ឋានព្រែកចង្កៀង** និងបន្ទាប់មក មកនៅ**ការដ្ឋានគោករំដួល** (ខាងលិចព្រៃខ្មែរ ខេត្តកំពង់ឆ្នាំង) ។ រយៈពេលជាងមួយឆ្នាំក្រោយមក លោកពូ**ងីម ចុន** ត្រូវបានពួកខ្មែរក្រហមចាប់ខ្លួនម្តងទៀត ហើយយកទៅដាក់នៅមន្ទីរសន្តិសុខឡាបាននៅថ្ងៃ១៣ ខែឧសភា ឆ្នាំ១៩៧៨ ។ មូលហេតុនៃការចាប់ខ្លួន លោកពូដីម ចុនបានប្រាប់ថា គឺពួកខ្មែរក្រហមស៊ើបដឹងថាគាត់ធ្លាប់ធ្វើទាហានកាលពីជំនាន់លន់ណុល ។

មន្ទីរនេះស្ថិតនៅភូមិឡាបាន ឃុំតាងិល ស្រុកកំពង់លែង ។ **ងីម ចុន** បានជាប់នៅក្នុងមន្ទីរឡាបានតែរយៈពេល៥ថ្ងៃប៉ុណ្ណោះ ក៏ត្រូវដោះលែងមកវិញ ដោយមានការដោះលែងពី**មិត្ត អាត** (បច្ចុប្បន្នស្លាប់) ដែលជាកម្មាភិបាលខ្មែរក្រហមម្នាក់នៅខេត្តកំពង់ឆ្នាំង ។ **ងីម ចុន** បានប្រាប់ថា គាត់មានក្មួយម្នាក់ឈ្មោះ **បេង ចាន់** (បច្ចុប្បន្នស្លាប់) ជានិរសាររបស់**មិត្ត អាត** ។ ដោយដឹងថា គាត់ជាប់នៅមន្ទីរសន្តិសុខលាបាន **បេង ចាន់** ក៏បានរាយការណ៍ប្រាប់**មិត្ត អាត**, សុះមួយថ្ងៃក្រោយមក មិត្ត **អាត**ក៏បានមកដោះលែង**ងីម ចុន** ឲ្យទៅរស់នៅជាមួយប្រពន្ធវិញ ។

ក្នុងរយៈពេល៥ថ្ងៃ នៅក្នុងមន្ទីរឡាបាន **ងីម ចុន** បានប្រាប់ថាគាត់ត្រូវបានពួកខ្មែរក្រហមវាយសន្លប់បីដងក្នុងមួយថ្ងៃ ។ អ្នកជាប់នៅទីនោះ រួមទាំងគាត់ផង សុទ្ធតែត្រូវដាក់ច្រវ៉ាក់ក ពីរជាន់, ដាក់ខ្នោះជើង, ចងស្លាបសេក ។ នៅក្នុងមន្ទីរនោះ គាត់មិនបានដេកទេ ព្រមទាំងមិនបានបរិភោគអាហារទៀត ។ មិនតែប៉ណ្ណោះ

ពួកខ្មែរក្រហមបានដាក់បទបញ្ជារ៤០ប្រការឲ្យអ្នកទោសទាំងអស់ទន្ទេញ ។ វិន័យទាំង៤០ ប្រការនេះ**ជីម ចុន** មិនបាននៅចាំទាំងអស់ទេ ប៉ុន្តែគាត់បានប្រាប់យើងបានត្រឹមតែ១១ប្រការប៉ុណ្ណោះគឺៈ

១-ទះមូស ក៏ត្រូវសុំអង្គការ
២-ចង់ងើបអង្គុយត្រង់ខ្លួន ក៏ត្រូវសុំអង្គការ
៣-ចង់អេះរមាស់ ក៏ត្រូវសុំអង្គការ
៤-ស្រេកទឹក ក៏ត្រូវសុំអង្គការ
៥-ចង់បត់ជើង ក៏ត្រូវសុំអង្គការ
៦-ចង់នោម ក៏ត្រូវសុំអង្គការ
៧-ចង់ដេក ក៏ត្រូវសុំអង្គការ
៨-ចង់ប្រែខ្លួន ក៏ត្រូវសុំអង្គការ
៩-កុំឲ្យពាក់ប្រវ៉ាក់ដាក់ក
១០-កុំឲ្យជជែកគ្នា
១១-ពេលវៃកុំឲ្យស្រែក

វិន័យទាំង៤០ដែលបានដាក់មិនត្រូវបានអនុវត្តន៍ទេ ។ ប្រសិនបើអ្នកទោសណាហ៊ានសុំតាមបទបញ្ជារដែលបានដាក់គឺ ប្រាកដជាត្រូវពួកខ្មែរក្រហមដែលយាមនោះ វាយធ្វើបាបមិនខាន ។ **ជីម ចុន** បានប្រាប់បន្តថាទោះធ្វើតាមបទបញ្ជារក៏វាយ ទោះមិនធ្វើតាមក៏វាយដែរ ព្រោះជាការរំខានដល់ការងាររបស់ពួកខ្មែរក្រហម ។ **ជីម ចុន** បានឃើញផ្ទាល់នូវការធ្វើទារុណកម្មទៅលើតាពីរនាក់ បន្ទាប់ពីគាត់ទាំងពីរស្រែកឈឺនូវការចុកចាប់ក្នុងខ្លួនខ្លាំងពេក ។ ខ្មែរក្រហមបានយកពូថៅទៅវាយលើពោះតាទាំងពីរនោះរហូតដល់សន្លប់ ទើបយកខ្សែនីឡុងប៉ុនកូនដៃចងទំលាក់តាមការជណ្តើរ ដោយដាក់ក្បាលសំយ៉ុងចុះ រួចក៏ស្រាយខ្សែដែលចងនោះចេញ ទើបទំលាក់តាទាំងពីរនោះតាមជណ្តើរពីលើរហូតដល់ក្រោម បន្ទាប់មកខ្មែរក្រហមក៏យកតាទាំងពីរនោះទៅកប់ចោលទៅ ។ ចំពោះអ្នកដែលខុសសីលធម៌វិញ គឺត្រូវបានពួកខ្មែរក្រហមយកទៅសម្លាប់ចោល បន្ទាប់ពីមានការធ្វើទារុណកម្មរួចមក ។ ទារុណកម្មដែលពួកខ្មែរក្រហមបានធ្វើនោះគឺយកស្រីដែលខុសសីលធម៌នោះមកឲ្យដេកស្រាត រួចពួកខ្មែរក្រហមយកគ្រាប់កាំភ្លើង (**M79**) មកដោតឲ្យចំកេរ្តិ៍ខ្មាស់របស់ស្ត្រីនោះ បន្ទាប់មកពួកខ្មែរក្រហមចាប់ផ្តើមដុតកៅស៊ូកង់សំរក់ពីលើ ហើយក៏យកស្ត្រីនោះទៅដុតទាំងរស់ដោយបានចងភ្ជាប់ជាមួយបុរសដែលស្ត្រីនោះបានខុសសីលធម៌ជាមួយ ។

មេសន្តិសុខនៅមន្ទីរឡាបានឈ្មោះ **ទុន** (បច្ចុប្បន្នស្លាប់) ។ អ្នកទោសទាំងអស់បានទទួលរបបអាហារប្រចាំថ្ងៃនូវពោតលីងតែ១៥គ្រាប់ប៉ុណ្ណោះ ។ ក្នុងរយៈពេល៥ថ្ងៃដែល **ជីម ចុន** បានរស់នៅក្នុងមន្ទីរឡាបានគាត់

បានឃើញផ្ទាល់ភ្នែកថាមានមនុស្សស្លាប់ជាង១០០នាក់នៅនឹងមន្ទីរសន្តិសុខឡាបាននេះ ។ ចំពោះរណ្តៅសាកសព គាត់មិនបានដឹងឡើយ ។

៨-ឃុំស្វាយរំពារ (ថ្ងៃទី ១៣ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០០០)

វេលាម៉ោង៧:០០ព្រឹក, ក្រុមស្រាវជ្រាវយើងបានធ្វើដំណើរទៅកាន់ឃុំស្វាយរំពារដើម្បីទៅពិនិត្យទីតាំងមួយចំនួនដូចជា ទីតាំងភ្នំរនៀង, ដីរកប់កូន និង ប្រណុកក្តុល ក៏ដូចជាស្វែងរកជួបអ្នកដែលបានដឹងឮមួយចំនួនដែលស្ថិតនៅក្បែរទីតាំងនោះ ។ ពេលទៅដល់ក្រុមយើងបានជួបជាមួយលោកតាម្នាក់ដែលកំពុងតែពិសារនំបញ្ចុក នៅតាមដងផ្លូវលំមួយខ្សែដែលលាតសន្ធឹងពីសាលាស្រុកកំពង់លែងទៅឃុំប្រណូក ហើយក៏ស្ថិតនៅជាប់នឹងសាលាឃុំស្វាយរំពារដែរ ។ ក្រោយពីការសាកសួរព័ត៌មានខ្លះរួចមកទើបយើងដឹងថាទីតាំងដែលក្រុមយើងបំរុងនឹងចុះទៅដល់ទាំងបីខាងលើគឺ ភ្នំរនៀង, ដីរកប់កូន និង ប្រណុកក្តុល ពុំមានទីតាំងសម្លាប់មនុស្ស ឬ មន្ទីរសន្តិសុខរបស់ខ្មែរក្រហមឡើយ ។

លោកតានោះមានឈ្មោះថា **អ៊ុំ អាច** អាយុ៨១ឆ្នាំ មានទីលំនៅបច្ចុប្បន្នរស់នៅភូមិល្វា ឃុំស្វាយរំពារ ស្រុកកំពង់លែង ។ ទាំងបីជំនាន់លោកតានៅតែរស់នៅទីនេះដដែល ។ លោកតាបានរៀបរាប់ថា ប្រជាជនដែលបានបញ្ជូនពីស្ទឹងដើងគ្រួសមក គឺត្រូវឲ្យមកធ្វើការងារនៅមន្ទីរកំពង់ពាលស្ពារ ។ ក្រោយមកប្រជាជនទាំងនោះត្រូវបានបញ្ជូនមកកាន់វត្តស្វាយរំពារខ្លះ ទៅកាន់ភ្នំរនៀងខ្លះ ។ បន្ទាប់មកពួកខ្មែរក្រហមក៏យកអ្នកដែលជាប់និន្នាការទៅដាក់នៅកន្លែង**ទួលគោកស្រុក**ដើម្បីត្រៀមយកទៅសម្លាប់ ។ **ទួលគោកស្រុក**ស្ថិតនៅភូមិក្នុង ឃុំស្វាយរំពារ ។ តាមសំដីរបស់លោកតា **អ៊ុំ អាង** ថា ព្រឹត្តិការណ៍បានកើតឡើងនៅឆ្នាំ១៩៧៥ ។ ចំពោះអ្នកដែលបានមកដល់ទួលគោកស្រុកនេះ គឺមិនបានរយៈពេលមួយថ្ងៃផង ក៏ត្រូវសម្លាប់ចោលអស់ ។ កាលនោះលោកតាត្រូវបានពួកខ្មែរក្រហមប្រើឲ្យទៅភ្ជួរ ។ ដោយបានដំណឹងពីមិត្តភក្ត្រគាត់ម្នាក់ឈ្មោះ **អួន** ប្រាប់ថា ក្រោយពីភ្ជួររួចគឺប្រាកដជាត្រូវទៅកប់ខ្មោចហើយ ។ ពេលនោះ លោកតាបានប្រកែកមិនព្រមទៅភ្ជួរ ហើយបន្ទាប់មកគាត់ក៏ត្រូវបានចាត់តាំងឲ្យទៅចាំចាបនៅឯស្រែជាប់នឹងកន្លែងកប់ខ្មោចដែរ ។ កន្លែងចាំចាបនោះ ឈ្មោះថា **ប៉ាំដាញ** ។ កន្លែងនេះមានសុទ្ធតែព្រៃក្រាស់ៗ ប៉ុន្តែស្ថិតនៅក្នុងភូមិក្នុង ឃុំស្វាយរំពារ ។

លោកតាបានបន្ថែមថា នៅឃុំស្វាយរំពារនេះមានទីតាំងសម្លាប់ពីរកន្លែងគឺៈ ទីមួយ នៅត្រពាំងតាឃ្លោក និង ទីពីរ នៅត្រពាំងអារ៉ែងកំពួច ដែលស្ថិតនៅជាប់នឹងកន្លែងចាំចាបដែលលោកតាបានរៀបរាប់ខាងលើ ។

ទីតាំងត្រពាំងតាឃ្លោក

យោងតាមសំដីរបស់លោកតា អ៊ុំ អាង ថាមានចំនួនប្រហែល៤០រណ្តៅ ហើយក្នុងមួយរណ្តៅៗ មានទំហំទទឹង២ម៉ែត្រ បណ្តោយ៣ម៉ែត្រ ។ ចំនួនសាកសព,លោកតាបានប៉ាន់ស្មានថាមានចំនួនពី**១៥០-២០០នាក់** ។

ត្រពាំងតាឃ្លោក ស្ថិតនៅខាងត្បូងទីតាំងមន្ទីរសន្តិសុខទួលគោកស្រុក ហើយក៏ស្ថិតនៅក្នុងភូមិក្នុង ឃុំស្វាយរំពារ ស្រុកកំពង់លែងដែរ ។

ទីតាំងបឹងអារ៉ែងកំពួច

លោកតាបានមានប្រសាសន៍ថា ពួកខ្មែរក្រហមបានយកជនរងគ្រោះពីខាងស្ទឹងព្រែកគ្រួសតាមទូកមកឡើងលើទួលបឹងអារ៉ែងកំពួចនេះ ដើម្បីចំរាញ់ប្រវត្តិរូបជនរងគ្រោះទាំងនោះយកទៅសម្លាប់នៅក្បែរៗទំនប់បឹងនេះ ។ ការចំរាញ់ប្រវត្តិរូបរបស់ពួកខ្មែរក្រហមនាពេលនោះគឺជ្រើសរើសយកអ្នកដែលជាប់និន្នាការ, ធ្លាប់ធ្វើទាហាន.........ជាដើម ។ ជនរងគ្រោះដែលដឹកតាមទូកមកនេះមានចំនួនប្រហែល២០០ទូក ។ លោកតាបានប្រាប់បន្តថា សាកសពទាំងនោះត្រូវបានពួកខ្មែរក្រហមកប់នៅតាមបណ្តោយផ្លូវថ្នល់មួយដែលមានប្រវែងប្រហែល ៣ គីឡូម៉ែត្រ និង ទទឹងប្រហែល៨ម៉ែត្រ ។ ផ្លូវថ្នល់នេះ មិនមែនជាផ្លូវសំរាប់ធ្វើដំណើររបស់ប្រជាជនទេ គឺជាទំនប់ទឹកមួយដ៏ធំនៅបឹងអារ៉ែងកំពួចនេះ ។ ប៉ុន្តែសព្វថ្ងៃយើងសង្កេតឃើញមានផ្ទះរបស់ប្រជាជនមួយចំនួននៅជាប់នឹងដងផ្លូវនេះ ព្រោះជាលក្ខណៈមួយងាយស្រួលក្នុងការនេសាទត្រី ។ ការសម្លាប់ប្រជាជននៅទីនេះ ធ្វើឡើងនៅឆ្នាំ១៩៧៥ ច្រើនតែជាប្រជាជនជន្លៀសដឹកតាមទូក ។ ទីតាំងនេះស្ថិតនៅខាងត្បូងវត្តស្វាយរំពារ ប្រហែលជាង ១គីឡូម៉ែត្រ ។ លោកតាបានធ្វើការប៉ាន់ស្មានអ្នកស្លាប់ថាមានចំនួនប្រហែល៨០-១០០នាក់ ។ ពួកខ្មែរក្រហមសម្លាប់ភាគច្រើនជាប្រុសៗដែលជាប់និន្នាការ ។ ជាចុងក្រោយលោកតាបានប្រាប់ថា គ្មានលក្ខណៈជារណ្តៅទេ គឺសាកសពច្រើនតែស្ថិតនៅជាលក្ខណៈរាយប៉ាយ ។

សន្និដ្ឋាន

ក្នុងស្រុកកំពង់លែងនេះ យើងបានចុះទៅដល់ទីតាំងធំៗមួយចំនួនដូចជា មន្ទីរសន្តិសុខវែង និង ទីតាំងសម្លាប់នៅតាមជើងភ្នំថ្មរៀងដែលស្ថិតនៅក្នុងភូមិថ្មរៀង ឃុំច្រណូក ។ យោងតាមសំដីរបស់អ្នកដែលបានដឹងឮមួយចំនួនដូចបានរៀបរាប់ខាងលើ បានឲ្យដឹងថា មានការសម្លាប់មនុស្សយ៉ាងច្រើនរហូតដល់ទៅរាប់ម៉ឺននាក់ ។ អ្នកដែលបានស្លាប់នៅក្នុងស្រុកកំពង់លែងភាគច្រើនៗជាប្រជាជនថ្មីដែលត្រូវបានជន្លៀសចេញពីកន្លែងផ្សេងៗ ក្នុងខេត្ត ក៏ដូចជាតាមបណ្តាខេត្ត-ក្រុងនានា ។ ចំណែកឯ**មន្ទីរសន្តិសុខវែង**វិញ មានបែងចែកជាពីរប្រភេទទៀតគឺ មួយសំរាប់ដាក់**អ្នកដែលមានគុណវិបត្តិ** (មន្ទីរនេះជាមន្ទីរសំរាប់កសាងអ្នកដែលមានគុណវិបត្តិ ដូចជាត្រូវពួកខ្មែរក្រហមយកប្តី ឬ ប្រពន្ធទៅសម្លាប់, ប្រជាជនចាស់ដែលជាប់និន្នាការជាទាហាន......។ល។) និងមួយផ្នែកទៀតសំរាប់ស្តុបប្រជាជនថ្មីមុនយកទៅសម្លាប់ ។ មិនតែប៉ុណ្ណោះក៏មានការសម្លាប់ជាទ្រង់ទ្រាយធំមួយកន្លែងទៀតរហូតដល់ទៅពី៤០០០-៥០០០នាក់តែក្នុងរយៈពេល១៥ថ្ងៃ ។ កន្លែងនោះមានឈ្មោះថា **ភ្នំកង្កែប** ។ ភ្នំកង្កែបនេះជាសាខារបស់ទីតាំងភ្នំថ្មរៀង ព្រោះថាពេលណានៅភ្នំថ្មរៀងមានការសម្លាប់មិនទាន់តាមផែនការរបស់ **តាពាង** ដែលជាប្រធានសន្តិសុខនៅភ្នំថ្មរៀង និង នៅភ្នំកង្កែប, នោះប្រាកដជាត្រូវបញ្ជូនជនរង

គ្រោះមួយចំនួនមកកាន់ភ្នំកង្កែបនេះ ដើម្បីសម្លាប់បង្ក្រាប់ផែនការ ។ ទីតាំងទាំងពីរនេះស្ថិតនៅចំងាយប្រហែលមួយគីឡូម៉ែត្រពីគ្នា ។

ចំណែកឯនៅមន្ទីរសន្តិសុខភូមិចាស់, កន្លែងសម្លាប់ទួលតាសាំ និងកន្លែងសម្លាប់ពីរកន្លែងទៀតនៅក្នុងឃុំស្វាយរំពារ ក៏មានការសម្លាប់ច្រើនតែជាប្រជាជន១៧មេសាដែរ ប៉ុន្តែមិនមានជាលក្ខណៈធំប៉ុន្មានទេ ។

ស្រុកជលគិរី

នៅថ្ងៃទី១៨ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០០០ ក្រុមស្រាវជ្រាវយើងបានធ្វើដំណើរបន្តទៅកាន់ស្រុកជលគិរី ដើម្បីធ្វើការស្រាវជ្រាវទៅលើទីតាំងមួយចំនួនដែលមានការសម្លាប់មនុស្សកាលពីជំនាន់ខ្មែរក្រហមកាន់អំណាច ។ ក្រុមយើងបានធ្វើដំណើរតាមទូកមួយគ្រឿងពីស្រុកកំពង់លែងឆ្ពោះទៅកាន់ស្រុកជលគិរី ដោយចំនាយពេលវេលាអស់៤៥នាទី ។ ទៅដល់ទីនោះ ក្រុមយើងបានជួបជាមួយលោកមេឃុំឈ្មោះ កែ ម៉េត អាយុ៥១ឆ្នាំ ។ គាត់រស់នៅភូមិពាមឆ្កោក ឃុំពាមឆ្កោក ស្រុកជលគិរី ។ លោកមេឃុំបានប្រាប់ថា កាលពីជំនាន់ខ្មែរក្រហមនៅស្រុកជលគិរីនេះ ជាពិសេសនៅឃុំពាមឆ្កោក ពុំមានការសម្លាប់មនុស្សច្រើនទេ ព្រោះទាំងប្រជាជនថ្មី (១៧មេសា) ប្រជាជនចាស់មួយចំនួន ត្រូវបានបញ្ជូនទៅកាន់ស្រុកកំពង់លែង ដើម្បីចូលធ្វើជាក្រុមសហករណ៍ ។ លោកមេឃុំរូបនោះបានប្រាប់បន្តថា ព្រែកអញ្ចាញ និង ព្រែកប្រណាក មានការសម្លាប់មនុស្សតិចតួចបំផុតគឺ ចំនួនពីរនាក់ប៉ុណ្ណោះ ។ មូលហេតុដែលបណ្តាលឲ្យអ្នកទាំងពីរនោះស្លាប់ តាមសំដីរបស់លោកមេឃុំថា បានធ្វើខុសនឹងការហាមឃាត់របស់ខ្មែរក្រហមចំពោះការធ្វើដំណើរឆ្លងកាត់ដោយគ្មានការអនុញ្ញាត ។ ចំងាយពីសាលាឃុំពាមឆ្កោកទៅកាន់ទីតាំងព្រែកអញ្ចាញ និង ព្រែកប្រណាក ប្រហែល៨-៩គីឡូម៉ែត្រ ហើយធ្វើដំណើរតាមទូកទៀត ។ ព្រែកអញ្ចាញ និង ព្រែកប្រណាក ស្ថិតនៅក្នុងភូមិក្បាលកន្លង់ ឃុំពាមឆ្កោក ។

ក្រុមយើងមិនបានចុះទៅដល់ទីតាំងទាំងពីរខាងលើទេ ព្រោះមិនមែនទីតាំងសម្លាប់ ឬ ជាមន្ទីរសន្តិសុខរបស់ខ្មែរក្រហមឡើយ ។ ម្យ៉ាងយើងពិបាកធ្វើដំណើរតាមផ្លូវទឹកទៅដល់កន្លែងនោះ ។

យើងបានចាកចេញពីឃុំពាមឆ្កោកឆ្ពោះមកកាន់ឃុំព្រែក្រី ។ នៅទីនោះ យើងបានជួបជាមួយលោកតាម្នាក់ឈ្មោះ អួន ខឹម អាយុ៦២ឆ្នាំ ។ ទីលំនៅទាំងបីជំនាន់លោកតារស់នៅឃុំព្រែក្រី ស្រុកជលគិរី ។ កាលពីជំនាន់ប៉ុលពត លោកតាជាប្រធានកងហានៅភូមិព្រែក្រីជើង ។ លោកតាបានប្រាប់ថាគណៈឃុំព្រែក្រីឈ្មោះ ទុយ បានស្រង់ស្ថិតិប្រជាជនក្នុងឃុំឲ្យទៅខាងផ្នែកយោធាស្រុកដើម្បីយកទៅសម្លាប់ ។ ប៉ុន្តែលោកតាមិនបានដឹងច្បាស់ថាតើនរណាជាអ្នកសម្លាប់ផ្ទាល់ដៃ ។ យោងតាមសំដីរបស់លោកតាថា គ្មានការសម្លាប់មនុស្សនៅឃុំព្រែក្រីទេ ជាពិសេសនៅ **ពោធិពូនភ្នំ** ។ លោកតាបានបញ្ជាក់ថា នៅតំបន់ពោធិពោនភ្នំនេះមានការសម្លាប់ទាហានលន់ណុលដែលមកវាយនៅបន្ទាយព្រែក្រី តាំងពីជំនាន់លន់ណុលម្លេះ ។ ចំពោះប្រជាជនថ្មី ព្រមទាំងអ្នកដែលមានកំហុស

លោកតាបានប្រាប់ថា ត្រូវពួកខ្មែរក្រហមបញ្ជូនទៅកាន់ស្រុកកំពង់លែង ព្រោះកាលពីជំនាន់ប៉ុលពតឃុំព្រៃគ្រីស្ថិតនៅក្នុងស្រុកកំពង់លែង ។

ក្រោយពីបានជួបជាមួយលោកតារូបនោះរួច ក្រុមយើងបានជួបជាមួយលោកពូប្រធានភូមិឈ្មោះ យុត សុខ អាយុ៤៣ឆ្នាំ មានស្រុកកំណើតនិងបច្ចុប្បន្នរស់នៅភូមិព្រៃគ្រី ឃុំព្រៃគ្រី ស្រុកជលគិរី ។ ជំនាន់ប៉ុលពតក៏រស់នៅទីនេះដែរ ។ លោកពូបានរៀបរាប់ថា កាលពីនៅឃ្វាលគោជំនាន់ប៉ុលពតនៅពោធិពូនភ្នំ លើផ្លូវព្រះរាម បានធំក្លិនស្អុយ រួចក៏បានដើរចូលទៅមើល ក៏ឃើញខ្មោចកប់ដីថ្មីៗ ព្រមទាំងមានឈាមទៀត ។ លោកពូបានឃើញនៅក្នុងឆ្នាំ១៩៧៦ ។ ពេលនោះលោកពូបានឮចាស់ៗក្នុងភូមិនិយាយថាសាកសពដែលបានស្លាប់នៅកន្លែងនោះ ភាគច្រើនជាប្រជាជនថ្មីដែលត្រូវបានជន្លៀសចេញពីទីក្រុងភ្នំពេញមក ។ មានការសម្លាប់ទាំងគ្រួសារៗ ។ ទីតាំងសម្លាប់មនុស្សខាងលើមានឈ្មោះថា **ថ្នល់ព្រះរាម** ។ ការសម្លាប់មនុស្សនាពេលនោះ (១៩៧៥-៧៩) គឺតាមបណ្ដោយថ្នល់ព្រះរាមរហូតដល់ពោធិពូនភ្នំ ។ ចំងាយប្រហែលមួយគីឡូម៉ែត្រ ។ លោកពូបានប៉ាន់ស្មានថាមានប្រមាណពី៧-៨រណ្ដៅ (គ្រាន់តែរាប់នៅជាប់ៗថ្នល់ព្រះរាម មិនគិតពីរណ្ដៅដែលនៅខាងក្នុងព្រៃតាមអមសង្ខាងថ្នល់ព្រះរាម) ។ ចំនួនសាកសពរួមមានពី៣០-៤០នាក់ ។ ចំពោះការសម្លាប់នៅជួរថ្នល់ព្រះរាមនេះ មិនមែនសម្លាប់ទូទៅទេ គឺសម្លាប់របៀបចំរាញ់យកអ្នកជាប់និន្នាការពីសង្គម និង អ្នកធ្លាប់ធ្វើទាហានសម័យលន់ណុល ។ ការសម្លាប់មនុស្សមិនប្រាកដថាពេលណាទេ ជួនកាលពេលថ្ងៃ ជួនកាលពេលយប់ ។ លោកពូធ្លាប់បានឃើញពួកខ្មែរក្រហមបណ្ដើរអ្នកទោសកាត់តាមភូមិ,សហករណ៍មកសម្លាប់ ដោយមានចងអ្នកទោសទាំងនោះផង ។ អ្នកបណ្ដើរអ្នកទោស មានគ្នាពីរនាក់ ស្លៀកពាក់ជាឯកសណ្ឋានទាហានខ្មែរក្រហម ។ វិធីសម្លាប់របស់ពួកខ្មែរក្រហមនាពេលនោះគឺ ប្រើដំបង និង ដំពុះទុងចាក់តែម្ដង ។ ទីតាំងនេះ ស្ថិតនៅក្នុងភូមិ ព្រៃគ្រីជើង ឃុំព្រៃគ្រី ស្រុកជលគិរី ។

នៅថ្ងៃដដែលនោះ ក្រុមយើងបានបន្តដំណើរទៅកាន់ឃុំមួយទៀតដែលស្ថិតនៅក្នុងស្រុកជលគិរីដែរ ។ ឃុំនេះគឺ ឃុំជលសារ ។ គោលបំណងរបស់ក្រុមយើងគឺ ចង់ទៅពិនិត្យដល់ទីតាំងមួយឈ្មោះថា **កំពង់បាស្រូវ** ។ យោងតាមរបាយការណ៍ពីមន្ទីរស្រុកកំពង់លែងថា កំពង់បាស្រូវនេះ ជាទីតាំងសម្លាប់មួយកន្លែងក្នុងឃុំជលសារ ។ ជាក់ស្ដែងយើងបានចុះទៅដល់ឃុំជលសារនៅម៉ោង១២: ០៥នាទី ។ ពេលនោះយើងបានជួបជាមួយប្រធានឃុំជលសារឈ្មោះ **ផង់ អ៊ុត** ។ លោកអ៊ំមានអាយុ៥៤ឆ្នាំ មានស្រុកកំណើតនៅភូមិទន្លេក្រៅ ឃុំជលសារ ។ បច្ចុប្បន្នរស់នៅភូមិឫស្សីនាងគួច ឃុំជលសារ ។ លោកអ៊ំបានប្រាប់ថា កាលពីឆ្នាំ១៩៧៤ មានមន្ទីរសន្តិសុខមួយកន្លែងស្ថិតនៅភូមិកំពង់បាស្រូវ ។ កាលនោះភូមិកំពង់បាស្រូវស្ថិតនៅក្នុងឃុំព្រៃគ្រី ។ ប្រជាជនដែលពួកខ្មែរក្រហមចាប់យកទៅដាក់នៅកន្លែងនោះ ព្រោះពួកខ្មែរក្រហមចោទថាជា **ខ្មែរស** ។ រួចក៏ពួកខ្មែរក្រហមស្រាវជ្រាវបន្តទៀត ជាពិសេសនៅក្នុងភូមិព្រែកគ្រប់ ខ្មែរក្រហមស្រាវជ្រាវឃើញមានប្រហែល៧០នាក់ជាខ្មែរស ។ ពេលចាប់គឺ មានចងស្លាបសេក រួចវាយសួរចម្លើយ ។ ពេលវាយនោះ ខ្មែរក្រហមសួររកបក្ខពួកជាខ្មែរសជាមួយ ។

ដំបូងគ្មាននរណាឆ្លើយទេ ប៉ុន្តែដល់មានបែកក្បាលហូរឈាម, វង្វេងស្មារតី ក៏នឹកឃើញចេះតែឆ្លើយផ្តេសផ្តាស់ដាក់គេដាក់ឯង ។ ក្រោយពីសួរចម្លើយរួច ក៏ត្រូវយកទៅវាយចោលនៅចំនុចព្រំប្រទល់ភូមិព្រែកគ្រប់ និង ភូមិកំពង់បាស្រូវ ។ លោកអ៊ឹបានធ្វើការប៉ាន់ស្មានថា មានសាកសពប្រហែលជាង១០០នាក់ ។ ចំពោះរណ្តៅសាកសពវិញ លោកអ៊ឹមិនបានដឹងទេ ។

អ្វីដែលលោកអ៊ឹប្រធានឃុំបានរៀបរាប់ខាងលើ ជាព្រឹត្តិការណ៍ដែលបានកើតឡើងនៅឆ្នាំ១៩៧៤ ។ ចំណែកចាប់ពីឆ្នាំ១៩៧៥រហូតមកដល់ឆ្នាំ១៩៧៩ នៅឃុំជលសារ ជាពិសេសនៅភូមិកំពង់បាស្រូវអត់មានការសម្លាប់មនុស្សទេ ព្រោះអ្នកដែលមានទោសត្រូវបានពួកខ្មែរក្រហមបញ្ជូនមកកាន់ស្រុកកំពង់លែង ក្នុងឃុំប្រណូកអស់គ្មានទុកនៅក្នុងឃុំជលសារទេ ។ លោកអ៊ឹបានរៀបរាប់បន្តថា ប្រជាជនដែលត្រូវចាប់ខ្លួនដំបូងគឺពួកខ្មែរក្រហមបញ្ជូនទៅកាន់ភូមិចាស់ នៅមន្ទីរសន្តិសុខភូមិចាស់ បន្ទាប់មកបញ្ជូនទៅប្រណូកតែម្តង ។

លោកមេឃុំបានប្រាប់បន្ថែមថា ចំពោះប្រជាជនដែលបានជន្លៀសមកពីភ្នំពេញទាំងទូកៗ ត្រូវបានពួកខ្មែរក្រហមយកមកសម្លាប់នៅ **ភូមិកោះគ្របបាយ** ស្ថិតនៅខាងជើងកំពង់ចម្លងកំពង់ហៅប្រហែល១គីឡូម៉ែត្រ ។ ភូមិកោះគ្របបាយ និង ភូមិតាអូរលំ ជាទីតាំងសម្លាប់មនុស្សធំប្រចាំឃុំកំពង់ហៅ ស្រុកកំពង់លែង ។ មូលហេតុដែលលោកមេឃុំរូបនោះដឹង ព្រោះនៅពេលដែលគាត់បានធ្វើដំណើរតាមទូក (ពេលទឹកតំឡើង) ទៅរុះរើផ្ទះមកធ្វើជាសហករណ៍ជាមួយមេកងឈ្មោះមិត្ត **ឡេង** នៅឆ្នាំ១៩៧៥ ។ លោកអ៊ឹប្រធានឃុំជលសារបានប្រាប់ថាមានមនុស្សស្លាប់រាប់ពាន់នាក់ ហើយសុទ្ធតែជាប្រជាជនជន្លៀសពីភ្នំពេញទាំងអស់ ។

ក្រុមស្រាវជ្រាវយើងមិនបានធ្វើដំណើរទៅពិនិត្យដល់ទីតាំងនោះទេ ព្រោះពេលនេះជារដូវទឹកកំពុងតំឡើង ទីតាំងនោះត្រូវបានលិចទឹកអស់ហើយ ។ ម្យ៉ាងទៀតយើងពិបាកនឹងធ្វើដំណើរទៅកាន់ទីនោះផង ។

សន្និដ្ឋាន

នៅស្រុកជលគីរីនេះ យោងតាមការស្រាវជ្រាវរបស់ក្រុមយើងគឺតាំងពីឆ្នាំ១៩៧៥-៧៩ ពុំមានការសម្លាប់មនុស្សទេ ហើយក៏ពុំមានមន្ទីរសន្តិសុខដែរ ។ តាមសំដីរបស់មេឃុំមួយចំនួននៅស្រុកជលគីរី ជាពិសេសឃុំជលសារ, ឃុំព្រៃគ្រី ថាមានការសម្លាប់មនុស្សខ្លះ ជាពិសេសទាហានលន់ណុល ប៉ុន្តែមិនមែននៅឆ្នាំ១៩៧៥ទេ គឺសម្លាប់នៅឆ្នាំ១៩៧៤ ។ ចំណែកឯក្រោយឆ្នាំ១៩៧៥រហូតមកដល់ឆ្នាំ១៩៧៩ អ្នកទោសដែលត្រូវសម្លាប់គឺបញ្ជូនមកកាន់ស្រុកកំពង់លែងទាំងអស់ មិនមានការសម្លាប់នៅទីនោះទេ ។

ដោយយោលទៅលើអាកាសធាតុមិនល្អ ក្រុមយើងមិនបានចុះទៅដល់ទីតាំងមួយចំនួននៅស្រុកជលគីរីទេ ព្រោះក្រុមយើងយល់ថាជាការសម្លាប់មុនឆ្នាំ១៩៧៥ ។

មនុស្សដែលគួរជួបនាពេលក្រោយ

ដោយយើងមិនអាចចាំនៅជួបបាន ក្រុមយើងបានធ្វើដំណើរចាកចេញពីស្រុកកំពង់លែងឆ្ពោះទៅកាន់ស្រុកជលគីរីដែលជាទីតាំងចុងក្រោយរបស់ក្រុមយើងក្នុងដំណើរទៅកាន់ខេត្តកំពង់ឆ្នាំងលើកនេះ (ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០០០)។ ជនដែលក្រុមយើងចង់ជួបនោះឈ្មោះ **ខេ ខឿន** ដែលពីអតីតជំនាន់ខ្មែរក្រហម **ខឿន** ជាប្រធានសន្តិសុខភូមិចាស់ ឃុំដារ ។ ទោះបីជាពេលនោះ **ខឿន** មិនបានសម្លាប់មនុស្សដោយផ្ទាល់ដៃ ដូចដែលលោកពូប្រធានឃុំដារបានប្រាប់ក៏ដោយ ប៉ុន្តែយ៉ាងហោចណាស់ក៏ **ខឿន** បានចូលរួមក្នុងការសម្លាប់ជនស្លូតត្រង់តាមរយៈការបញ្ជារឲ្យកូនចៅយកមនុស្សទៅវៃចោលដែរ ។ ពេលយើងស្វែងរកជួបគាត់ពីរ-បីដងនាពេលនោះ (១២ ខែ មិថុនា ឆ្នាំ២០០០) គាត់មិនបាននៅផ្ទះឡើយ ។ លោកពូប្រធានឃុំដារ ជឹម ចុន បានប្រាប់ថា ខេ ខឿន មិនត្រូវបានធ្វើទារុណកម្មពីបណ្តាប្រជាជនក្នុងស្រុក-ភូមិទេ បើតាមសំដីរបស់ ជឹម ចុនថាប្រជាជនទាំងនោះគ្មានចិត្តចងអាឃាតទេ ។

តើពេលនោះ ខេ ខឿន បានធ្វើអ្វីខ្លះចំពោះប្រជាជន បានជាប្រជាជនទាំងនោះនៅតែទទួលស្វាគមន៍ឲ្យ ខេ ខឿន បន្តរស់នៅក្នុងស្រុកនេះតទៅទៀត? ឬមួយពិតជាមិនបានសម្លាប់មនុស្សមែន? ចុះហេតុអ្វីបានជា ខេ ខឿន ក្លាយជាប្រធានសន្តិសុខនាពេលនោះ (១៩៧៥)? ។

ទីតាំងដែលត្រូវចុះនាពេលក្រោយ

ក្រុមស្រាវជ្រាវយើងបាទទួលពត៌មានពីលោកមេឃុំជលសារមកថា មានកន្លែងសម្លាប់មួយកន្លែងទៀតដែលលាតសន្ធឹងពីភូមិកោះគ្របបាយដល់ភូមិតាអួរលំ ក្នុងឃុំកំពង់ហៅ ស្រុកកំពង់លែង ។ លោកមេឃុំរូបនោះបានប្រាប់ថា នៅទីនោះមានប្រជាជនជន្លៀសរាប់ពាន់នាក់ស្លាប់ ។ កន្លែងសម្លាប់ស្ថិតនៅតាមមាត់ទន្លេ ។ ប្រជាជនដែលបានមកស្លាប់នៅកន្លែងនេះច្រើនតែប្រជាជនជន្លៀសចេញពីទីក្រុងភ្នំពេញកាលពីឆ្នាំ១៩៧៥ ។ ក្រុមយើងមិនអាចធ្វើដំណើរបកក្រោយមករកទីតាំងនេះបានទេ ព្រោះនៅកន្លែងនោះ បច្ចុប្បន្នទឹកលិចអស់ហើយ មិនអាចឲ្យក្រុមយើងប្រើប្រាស់ម៉ាស៊ីន**GPS** ដើម្បីចុចយកទីតាំងទាំងនោះបានឡើយ និងម្យ៉ាងពេលវេលាខ្លីមិនអាចឲ្យយើងសួររកអ្នកដឹងឮបាន ។